

naruszenie miru domowego

redakcja
Marek Mozgawa

naruszenie miru domowego

redakcja
Marek Mozgawa

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Recenzent
Prof. dr hab. Ryszard A. Stefański

Wydawca
Monika Pawłowska

Redaktor prowadzący
Małgorzata Jarecka

Opracowanie redakcyjne i łamanie
Violet Design Wioletta Kowalska

Projekt graficzny okładki
Marcin Domitrz

Tłumaczenie streszczeń
Dr hab. Aneta Michalska-Warias, prof. UMCS

.....
: Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących :
: im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej :
: w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. :
: A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty. :
: .....

 prawolubni
.....

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI
.....

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN: 978-83-8160-618-9

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	13
Andrzej Wrzyszczyński <i>Prawnokarna ochrona miru domowego na ziemiach polskich do pierwszych lat II Rzeczypospolitej</i>	17
Marek Woźnicki <i>Nienaruszalność mieszkania w Konstytucji RP</i>	39
Aleksandra Nowosad <i>Ochrona miru domowego w prawie cywilnym</i>	61
Marek Mozgawa <i>Ustawowe znamiona przestępstwa naruszenia miru domowego (art. 193 k.k.)</i>	117
Tadeusz Bojarski <i>Pojęcie uprawnionego przy przestępstwie naruszenia miru domowego</i>	153
Jacek Sobczak <i>Wpływ czynników społeczno-politycznych na wykładnię pojęcia miru domowego</i>	177

Magdalena Budyn-Kulik <i>Zbieg przepisów ustawy w przypadku wypełnienia przez sprawcę jednym czynem oprócz znamion naruszenia miru domowego także znamion innego typu czynu zabronionego</i>	193
Patrycja Kozłowska-Kalisz <i>Naruszenie miru domowego w kontekście obrony koniecznej – uwagi na tle art. 25 § 2a k.k.</i>	231
Katarzyna Nazar <i>Naruszenie miru domowego a wybrane kontraty typy</i>	251
Wiesław Kozielewicz <i>Sąd Najwyższy o znamionach przestępstwa naruszenia miru domowego</i>	279
Krzysztof Wała, Piotr Poniatowski <i>Wykroczenie nieopuszczenia gruntu wbrew żądaniu osoby uprawnionej (art. 157 k.w.)</i>	295
Marek Kulik <i>Przestępstwo naruszenia miru domowego w wybranych państwach europejskich i postsowieckich</i>	327
Aneta Michalska-Warias <i>Naruszenie miru domowego w angielskim i amerykańskim prawie karnym</i>	353
Sofia Lykhova <i>Nienaruszalność domu jako element nietykalności osobistej w prawie karnym Ukrainy</i>	371
Aleksander Marin, Mikołaj Seńko <i>Odpowiedzialność karna za naruszenie miru domowego według prawa karnego Ukrainy</i>	387

Anna Przyborowska-Klimczak <i>Nietykalność pomieszczeń misji dyplomatycznych w prawie międzynarodowym</i>	411
Marta Mozgawa-Saj <i>Kilka uwag na temat autonomii i tzw. miru uczelni wyższej</i>	429
Konrad Buczkowski, Paweł Bachmat <i>Przestępstwo naruszenia miru domowego w ujęciu statystycznym</i>	445
Piotr Zakrzewski <i>Błąd co do znamion z art. 193 k.k.</i>	463
Bibliografia	479

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- EKPC – Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
- Karta – Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 303 z 2007 r., s. 1 ze zm.)
- k.c. – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- k.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 ze zm.)
- k.k. z 1932 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 11.07.1932 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 60, poz. 571 ze zm.), akt nieobowiązujący
- k.k. z 1969 r. – ustawa z 19.04.1969 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 13, poz. 94 ze zm.), akt nieobowiązujący
- Konstytucja PRL z 1952 r. – Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej uchwalona przez Sejm Ustawodawczy 22.07.1952 r. (Dz.U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36 ze zm.), akt nieobowiązujący
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- Konwencja – Konwencja wiedeńska o stosunkach dyplomatycznych, sporządzona w Wiedniu 18.04.1961 r. (Dz.U. z 1965 r. Nr 37, poz. 232)
- k.p. – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)
- k.p.c. – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1987 ze zm.)

k.p.w.	– ustawa z 24.08.2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2018 r. poz. 475 ze zm.)
k.r.o.	– ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.)
k.w.	– ustawa z 20.05.1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2019 r. poz. 821 ze zm.)
pr. łow.	– ustawa z 13.10.1995 r. – Prawo łowieckie (Dz.U. z 2018 r. poz. 2033 ze zm.)
u.i.m.	– ustawa z 20.03.2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1870 ze zm.)
ustawa o lasach	– ustawa z 28.09.1991 r. o lasach (Dz.U. z 2018 r. poz. 2129 ze zm.)

Czasopisma i publikatory

AUMCS	– Annales UMCS
CzPKiNP	– Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
HUDOC	– baza orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, dostępna na stronie internetowej ETPC: echr.coe.int
NP	– Nowe Prawo
OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSNC	– Orzecznictwo Sądów Polskich. Izba Cywilna
OSNCP	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna i Pracy
OSNC-ZD	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna – Zbiór Dodatkowy
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna i Wojskowa
OSNPG	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Prokuratura Generalna
OSNwSK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	– Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	– Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Seria A
Pal.	– Palestra
PiP	– Państwo i Prawo
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Prz. Sejm.	– Przegląd Sejmowy
PS	– Przegląd Sądowy
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
St. Praw.	– Studia Prawnicze
VC	– Volumina Constitutionum

Zb. Orz.	– Zbiór Orzecznictwa
ZNUJ	– Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

Organy orzekające i inne

ETPC	– Europejski Trybunał Praw Człowieka
KGP	– Komenda Główna Policji
MS	– Ministerstwo Sprawiedliwości
ONZ	– Organizacja Narodów Zjednoczonych
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
TK	– Trybunał Konstytucyjny

WSTĘP

Tematem niniejszej monografii jest problematyka tzw. miru domowego. Jak wskazuje *Encyklopedia PWN*, mir domowy to „spokój zamieszkiwania jako przedmiot ochrony prawa karnego”¹. Niemal identyczną definicję zawiera Wikipedia, z uzupełnieniem, że „w Polsce naruszenie go przez wdarcie się do cudzego domu, lokalu lub nieopuszczanie ich wbrew żądaniu uprawnionej osoby jest przestępstwem naruszenia miru domowego”². Zgodnie z tymi – co do zasady – trafnymi definicjami przedmiotem zainteresowania autorów są głównie zagadnienia związane z prawnokarną problematyką ochrony prawa człowieka do spokojnego zamieszkiwania, wolnego od zakłóceń przez osoby niepożądane, a ochrona ta rozciąga się na korzystanie z lokali użytkowych i innych pomieszczeń, jak również ogrodzonego terenu, które to pozostają w dyspozycji danej osoby w sposób stały lub przemijający³. Ochrona miru domowego ma swoją bogatą tradycję oraz określony wymiar praktyczny: jak pokazują statystyki – na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat, pomimo istotnego spadku przestępczości w Polsce, liczba przestępstw stwierdzonych z art. 193 k.k. utrzymuje się na dość stabilnym poziomie ponad 2000 rocznie (w 1999 r. – 2004, w 2009 r. – 2581, w 2017 r. – 2364⁴). Oczywiście, nie można tracić z pola widzenia tego, że ochrona – przede wszystkim nienaruszalności mieszkania – stanowi zagadnienie pojawiające się również w innych niż Kodeks karny aktach prawnych – w Konstytucji, w prawie cywilnym czy aktach

---

¹ <https://encyklopedia.pwn.pl/encyklopedia/mir%20domowy.html> (dostęp: 1.03.2019 r.).

² https://pl.wikipedia.org/wiki/Mir_domowy (dostęp: 1.03.2019 r.).

³ A. Marek, *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010, s. 443.

⁴ <http://statystyka.policja.pl/st/kodeks-karny/przestepstwa-przeciwno-4/63488,Naruszenie-miru-domowego-art-193.html> (dostęp: 1.03.2019 r.).

prawa międzynarodowego. Na gruncie Konstytucji wskazać należy przede wszystkim art. 50, który zapewnia nienaruszalność mieszkania i stanowi, że przeszukanie mieszkania (jak również pomieszczenia lub pojazdu) może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie i w sposób w niej określony. W doktrynie prawa karnego podkreśla się, że pojęcie konstytucyjne mieszkania jest szerokie i z pewnością obejmuje wszelkie określenia dotyczące zamkniętego pomieszczenia, które są wskazane w art. 193 k.k.⁵ W prawie cywilnym w grę wchodzi przede wszystkim art. 23 k.c. stanowiący, że dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Gdy chodzi zaś o standardy konwencyjne, to należy stwierdzić, że w kontekście nietykalności mieszkania (a raczej szerzej – prawa do prywatnej przestrzeni życiowej) międzynarodowy wzorzec praw dotyczących poszanowania tego dobra jest bardzo bogaty. I tak należy wskazać m.in. na art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4.11.1950 r.⁶; art. 7 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej⁷; art. 17 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych⁸. Materia przedmiotu

---

⁵ M. Królikowski, A. Sakowicz [w:] *Kodeks karny. Część szczególna*, t. I, *Komentarz do art. 117–221*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2017, s. 627.

⁶ Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm., art. 8 [Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego]:

1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.

2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.

⁷ Dz.Urz. UE C 303 z 2007 r., s. 1 ze zm., art. 7 [Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego]: Każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się.

⁸ Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167, art. 17:

1. Nikt nie może być narażony na samowolną lub bezprawną ingerencję w jego życie prywatne, rodzinne, dom czy korespondencję ani też na bezprawne zamachy na jego cześć i dobre imię.

2. Każdy ma prawo do ochrony prawnej przed tego rodzaju ingerencjami i zamachami.

określonego tematem monografii jest zatem niezwykle szeroka i daleko wykracza poza zagadnienia prawnokarne. Jedynie część z tych problemów (nie dotyczących aspektu karnistycznego) została w pracy podjęta czy choćby zasygnalizowana, jednakże nie było możliwe przedstawienie zagadnienia w sposób w pełni wyczerpujący, na co złożyło się wiele czynników (przyjęte założenia dotyczące monografii, przewidywana objętość książki, obszerność podjętej problematyki, jak również to, że nie wszystkie teksty pierwotnie planowane zostały złożone do druku). Zgodnie z przyjętą koncepcją trzonem książki są rozważania dotyczące prawnokarnej ochrony miru domowego, natomiast pozostałe teksty stanowią interesujące (choć siłą rzeczy niekompletne) uzupełnienie tych rozważań. Można wyrazić nadzieję, że podniesione aspekty: historyczny, cywilistyczny, konstytucyjny, jak również próba przybliżenia problematyki tzw. miru domowego uczelni wyższych (w kontekście ich suwerenności), będą stanowić zajmującą lekturę również dla tych Czytelników, którzy sięgną po książkę jako źródło przede wszystkim materiałów o charakterze karnistycznym.

W pracy przeanalizowano głównie dogmatyczne aspekty przestępstwa naruszenia miru domowego, takie jak analiza ustawowych znamion (ze szczególnym uwzględnieniem problematyki pojęcia „uprawniony”), zagadnienia zbiegu przepisów, relacje zachodzące między naruszeniem miru domowego a wybranymi kontratypami (a w szczególności prawem do obrony koniecznej), kwestie błędu co do znamion. Poddano analizie problematykę wpływu czynników społeczno-politycznych na wykładnię pojęcia miru domowego. Szczegółowo przedstawiona została problematyka wykładni znamion przestępstwa z art. 193 k.k. w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Dużo miejsca poświęcono problematyce prawnoporównawczej, przy czym uwaga została skoncentrowana nie tylko na państwach europejskich i postsowieckich (ze szczególnym akcentem zwróconym na rozwiązania ukraińskie), ale również na konstrukcjach przyjętych w państwach systemu *common law*. W monografii zawarto również dane dotyczące statystycznego obrazu przestępstwa naruszenia miru domowego (w latach 1999–2016), co w sposób naturalny stanowi uzupełnienie przeprowadzonych rozważań i zilustrowanie skali zjawiska. Podjęto również, stosunkowo rzadko poruszany w doktrynie, temat wykroczenia nieopuszczenia gruntu wbrew żądaniu osoby uprawnionej (art. 157 k.w.), jako przedmiotowo powiązany z tytułem opracowania.

Można sądzić, że tematyka poruszona w monografii zainteresuje Czytelników i być może stanie się inspiracją do podjęcia dalszych badań (także empirycznych) w przedmiocie tej, jakże interesującej, problematyki.

Prof. dr hab. Marek Mozgawa

Andrzej Wrzyszczyk

PRAWNOKARNA OCHRONA MIRU DOMOWEGO NA ZIEMIACH POLSKICH DO PIERWSZYCH LAT II RZECZYPOSPOLITEJ

1. Dawna Polska¹

Instytucja miru domowego wchodzi w skład szerszego pojęcia miru monarszego, nazywanego w pierwszych wiekach państwowości polskiej „ręką pańską”. W języku polskim słowo „mir” definiowane jest najczęściej przy użyciu następujących określeń: uznanie, poszanowanie, szacunek, spokój, zgoda, przyjazne stosunki. Mir polegał na systemie zapewniania porządku i bezpieczeństwa wewnętrznego przez władców i dzielił się na mir osobowy (np. szczególna ochrona prawnokarna duchownych, kobiet, Żydów, woźnych sądowych), mir miejscowy (np. szczególny status dworu monarszego, kościołów, dróg publicznych, a nawet prywatnych, targów, pól, granic dóbr ziemskich) i mir mieszanany (dotyczył np. arcybiskupa, ale także osób udających się do sądu lub z niego powracających). Z biegiem czasu pojęcie miru monarszego rozszerzano: np. objął on barcie z pszczołami, a w XIV w. wsie, grunty uprawne, płody rolne, bydło, niektóre lasy. Mir domowy należał do

---

¹ W literaturze historycznoprawnej nazwa ta używana jest powszechnie w stosunku do dziejów ustroju i prawa Polski do 1795 r.

kategorii miru miejscowego. W jego przypadku podkreślane są następujące wartości: pokój, spokój, poszanowanie domu².

Pierwsze informacje źródłowe o ochronie prawnej miru w dawnym polskim prawie zwyczajowym pochodzą z XIII w. Znajdujemy je w przepisach najstarszego polskiego prawa (w literaturze zwanego zwykle niezbyt ściśle Księgą Elbląską), który spisany został najprawdopodobniej na przełomie XIII i XIV w. W przepisach Księgi Elbląskiej nie odnalazłem odniesień bezpośrednio do miru domowego, ale przywołać można przepisy dotyczące innych kategorii miru miejscowego (drogi i pola)³. W odniesieniu do ludności żydowskiej należy wskazać na karalność naruszania miru domowego Żydów zawartą w przywileju księcia kaliskiego Bolesława z 1264 r. Jeśli uczynił to chrześcijanin, „winien być surowo ukarany jak niszczyciel naszego skarbcza”⁴.

W statutach Kazimierza Wielkiego znalazł się przepis penalizujący najazd na dom szlachecki. W literaturze historycznoprawnej dyskusyjna jest kwestia, czy należy ten czyn uznać za samoistne przestępstwo, czy za okoliczność obciążającą sprawcę⁵. „Najście na dom, czyli, jak wyrażano się, pogwałcenie domu, a pośrednio i znieważenie (*dehonestatio*) tego, który był jego właścicielem, lub w nim napastowany został, samo przez się pociągało za sobą karę piętnaście i drugie piętnaście na rzecz sądu. Jeśli przy najściu na dom zraniono jeszcze bawiącego w nim, lub po-

---

² S. Kutrzeba, *Dawne polskie prawo sądowe w zarysie (I. Prawo karne. II. Postępek sądowy)*, Lwów–Warszawa–Kraków 1921, s. 4–5; J. Bardach, *Historia państwa i prawa Polski. Tom I do połowy XV wieku*, Warszawa 1965, s. 321–322; T. Bojarski, *Karnoprawna ochrona nietykalności mieszkaniowej jednostki*, Lublin 1992, s. 21–22.

³ J. Matuszewski, *Najstarszy zwód prawa polskiego* (wydał, przetłumaczył i wstępem opatrzył J. Matuszewski), Warszawa 1959, s. 9–12, 186; J. Bardach, B. Leśnodorski, M. Pietrzak, *Historia ustroju i prawa polskiego*, Warszawa 2005, s. 28; W. Witkowski, *Wybór tekstów źródłowych z historii prawa (epoka feudalizmu i kapitalizmu)*, Lublin 1978, s. 23–24; R. Hube, *Prawo polskie w wieku trzynastym*, Warszawa 1874, s. 146.

⁴ S. Godek, M. Wilczek-Karczewska, *Historia ustroju i prawa w Polsce do 1772/1795. Wybór źródeł*, Warszawa 2006; *Przywilej generalny dla Żydów w Wielkopolsce z 1264 r.*, s. 299; R. Hube, *Prawo polskie w wieku trzynastym...*, s. 179; T. Bojarski, *Karnoprawna ochrona...*, s. 31.

⁵ S. Godek, M. Wilczek-Karczewska, *Historia ustroju...*, *Suma statutów małopolskich króla Kazimierza Wielkiego według Kodeksu dzikowskiego*, s. 337; T. Bojarski, *Karnoprawna ochrona...*, s. 31–32.

chwycono, sąd pociągał winnego do opłacenia drugiej piętnadziesta⁶. Jeśli doszło do zabójstwa szlachcica w trakcie napadu na dom, wszyscy uczestnicy tego najścia odpowiadali na równi⁷.

Penalizację naruszenia miru domowego przewidywały też przepisy prawa mazowieckiego. Na podstawie statutu księcia Konrada III z 1496 r. przestępstwo najścia domu karane było pozbawieniem czci i całego majątku (po opłaceniu odszkodowań reszta tego majątku miała być przekazywana na rzecz skarbu książęcego). W tym przypadku również pojawia się problem alternatywnej kwalifikacji tego czynu. Traktowano go jako przejście od przestępstw przeciwko osobom do wymierzonych w majątek. Z jednej strony książęta mazowieccy otaczali domy szczególną opieką i rezerwowali dla siebie prawo sądu za naruszenie spokoju domowego ogniska (potem przejęli tę jurysdykcję starostowie). Z drugiej strony uważano, że jest to okoliczność obciążająca, jeśli w trakcie najścia domu doszło do zabójstwa lub zranienia. Warto podkreślić różnicowanie karalności: sprawca oddzielnie płacił nawiązkę zranionemu lub główszczyznę krewnym zabitego, a oddzielnie odszkodowanie „panu domu za najście”⁸.

W trakcie procesu umacniania się hegemonii politycznej szlachty w ustroju państwa polskiego obserwujemy kształtowanie się szczególnego statusu domu szlacheckiego. Obserwujemy to na gruncie prawa prywatnego – ślub kościelny rzymskokatolicki mógł być w nim zawarty (oczywiście w obecności duchownego tego obrządku), podczas gdy w przypadku mieszczan i chłopów można było go zawrzeć tylko w świątyni. Jeszcze większe praktyczne znaczenie miała podwyższona ochrona prawnokarna. Trzeba podkreślić, że dwór szlachecki traktowany był jako miejsce azylu, nie podlegał on rewizji, a od 1588 r. mógł w nim znaleźć schronienie nawet banita, chociaż trzeba podkreślić, że w przypadku niewydania banity właściciel domu ponosił odpowiedzialność karną. Poza tym bezkarne było zabicie sprawcy napadu na

⁶ R. Hube, *Prawo polskie w 14 wieku*, Warszawa 1886, s. 269.

⁷ J. Bardach, *Historia państwa...*, s. 516.

⁸ K. Dunin, *Dawne mazowieckie prawo*, Warszawa 1880, s. 192; T. Bojarski, *Karnoprawna ochrona...*, s. 32–33.

Problematyka ochrony miru domowego to zagadnienie uregulowane nie tylko w Kodeksie karnym, lecz także w Konstytucji, prawie cywilnym czy aktach prawa międzynarodowego. W książce przedstawiono przede wszystkim dogmatyczne aspekty przestępstwa naruszenia miru domowego, takie jak:

- analiza ustawowych znamion art. 193 k.k. (ze szczególnym uwzględnieniem problematyki pojęcia „uprawnionego”),
- zagadnienia zbiegu przepisów,
- relacje zachodzące między naruszeniem miru domowego a wybranymi kontraktami (a w szczególności prawem do obrony koniecznej),
- kwestie błędu co do znamion z art. 193 k.k.

Ponadto poddano analizie aspekty historyczne, cywilistyczne i prawno-porównawcze omawianej problematyki. Podniesiono kwestie wpływu czynników społeczno-politycznych na wykładnię pojęcia miru domowego, jak również problematykę wykładni znamion przestępstwa z art. 193 k.k. w orzecznictwie SN. W monografii zawarto też dane dotyczące statystycznego obrazu przestępstwa naruszenia miru domowego, co stanowi uzupełnienie przeprowadzonych rozważań i zilustrowanie skali zjawiska. Podjęto także, stosunkowo rzadko poruszane w doktrynie, tematy wykroczenia nieopuszczenia gruntu wbrew żądaniu osoby uprawnionej (art. 157 k.w.), jak również zagadnienie tzw. „miru domowego” uczelni wyższych (w kontekście ich suwerenności).

Publikacja przeznaczona jest przede wszystkim dla prawników praktyków (sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych) oraz pracowników Policji. Zainteresuje też przedstawiciele nauki (nie tylko prawa karnego), a także studentów.

ISBN 978-83-8160-618-9

9 788381 606189

Cena 139 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01

zamowienia@wolterskluwer.pl

www.profinfo.pl

9788381606189 W01P01